

Lokal kulturuke 2026

Prosjekt vannledning på Borgen ved Øyvind Larssen

Øyvind Larssen innledet med å vise fram traséekartene for den nye VA-ledningen fra Pinnebekken ved Flatbyseter til Borgen. VA-ledningen vil fra Oppen gå opp til Borgenåsen hvor høydebassenget skal ligge og også fortsette videre parallelt med Myrhusvegen videre sørover. Det har i flere år vært restriksjoner på utbygging av nye områder på Borgen.

Arkeologiske registreringer 2024-2025 langs traséen for VA-ledning Borgen-Pinnebekken ved rådgiver arkeologi i Akershus fylkeskommune Bjarne Gaut

Gaut delte det han skulle si inn i 3 punkter:

- Hva er en arkeologisk registrering?
- Funn
- Konsekvenser for tiltaket

Lov om Kulturminner fastslår at kulturminner fra før 1537 er automatisk fredet. En arkeologisk registrering er å påvise eventuelle automatisk fredete kulturminner som kommer i konflikt med tiltaket.

Det foretas ikke en fullstendig utgravning. Ved registrering undersøkes f.eks. 15-20 % av en åker ved sjakting. Det blir laget søkesjakter med gravemaskin. Det graves ned til urørt mark. Lidar brukes for hulveger og mulige gravminner. Fotografering fra fly over åkrene fungerer best i tørre somre på åker uten vanning.

Sammen med vannledningen fra Pinnebekken vil det bli lagt ned en fiberkabel.

Gaut hadde 3 fokusområder:

- Flatbyseter
- Langs Rambydalsvegen
- Uranienborg

Ved Flatbyseter er det dyrket mark med marin strandavsetning, som det også er ved Uranienborg. Disse stedene er det mye gammelt jordbruk. Flatbyseter ble delt i flere bruk allerede i middelalderen.

På Flatbyseters grunn fant arkeologene 13 stolpehull, 6 kokegroper, antakeligvis rester etter en vegg i bakken tilhørende et hus som var rundt 25-30 m langt og 2 nedgravninger (hull i bakken. Dessuten ble det funnet spor etter en ovn som viste seg som et område på 1.5 m i diameter med rød jord etter å ha vært utsatt for sterk varme. Plasseringen som kulturminnene ble funnet i forhold til hverandre, viser et vanlig tun

fra jernalderen. C14-dateringene fra funnene viser at de er fra førromersk jernalder og romertid/folkevandringstid. Området hadde altså bosetting fra eldre jernalder.

Det er både gravhaugfelt og hulveger i skogen i nærheten av Pinnebekken ved Flatbyseter. Det kan ha vært et gammelt vegfar der. I gravhaugfeltet er det både langhauger og rundhauger. Langhaugene er ofte knyttet til kvinner. Det er få gjenstandsfunn i disse.

Det er graver fra yngre jernalder i området og flere av gravene inneholder boplassfunn fra enda eldre bosetning, som f.eks. kokegroper under haugene. I området rundt Pinnebekkmyra er det tydelig at bosetningen øker utover i vikingtida.

Det ble kun laget søkesjakter der hvor VA-ledningen skal legges ned, så det kan finnes flere funn i områdene.

Langs Rambydalsvegen ble det foretatt utmarksregistrering og det ble funnet rester etter en hulveg som kan være av nyere dato. På vestsiden av Rambydalsvegen ligger det en tjæremile som både kan være fra jernalder og nyere tid. Den har vært i bruk helt opp i 1800/1900-tallet. Det ble også funnet en mulig gravhaug der.

Ved Oppen og Uranienborg ble det også sjaktet med gravemaskin. I området er det gammel dyrket mark med morene og marin avsetning i sørvestlig helling. Gårder der er kjent fra middelalderen. Der er det to kjente gravhauger.

I dette området ble det funnet kokegrop fra folkevandringstiden. Der ble det funnet kulturlag fra bronsealderen som viste seg som et mørkere sjikt under dagens dyrkingslag. Det var bl.a. rester av trekull som er datert til 1440-1370 f.Kr.

Det ble også funnet mindre kulturspor som nedgravinger fylt med stein, også fra bronsealderen. Dette var hull i bakken på Oppen med dybde 40 cm og bredde 80 cm tettpakket med stein. Det er ukjent hva dette er.

Registreringene viser at de kulturminnefunnene som ble funnet ikke har noen konsekvenser for fullføringen av tiltaket med VA-ledningen.

